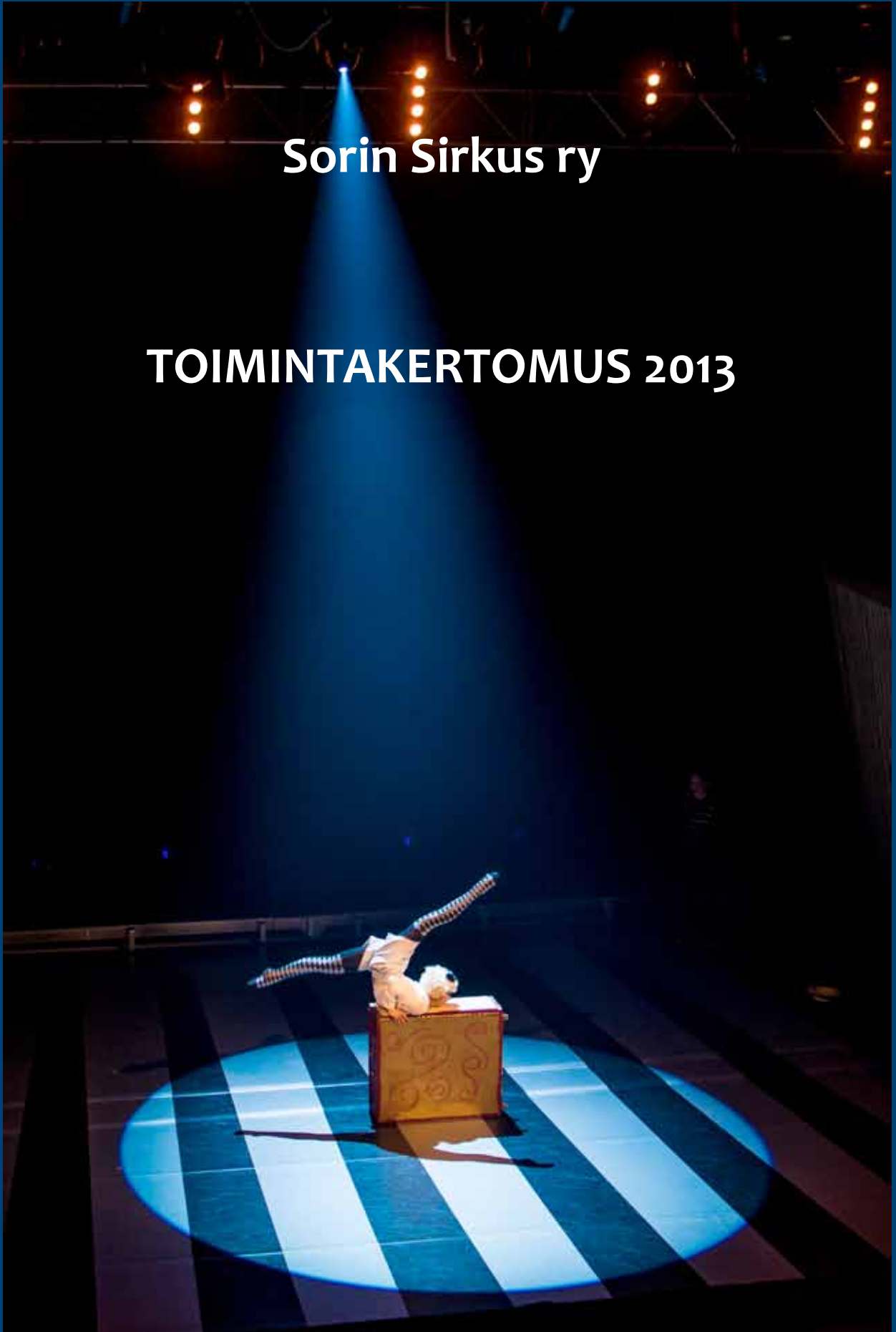

Sorin Sirkus ry

TOIMINTAKERTOMUS 2013

Merkittävää vuonna 2013

- Budjetti ylitti miljoona euroa
- Taiteen perusopetusta annettiin 6 658 oppituntia
- EU:n Kulttuuriohjelman Hip Cirq Europ' ensi-ilta Sorin Sirkusessa
- Sirkuksen tiedotuskeskuksen myöntämä Sirkuksen Lumo palkinto, Thalia-gaala, Seinäjoki
- Valtakunnalliset TPO-liiton Taidekasvatuspäivät Sorin Sirkuksella
- Taidekaari-pajoja yleisopetuksen neljäluokkalaisille, osallistujina n. 1 400 koululaista
- Jääkiekon MM- avajaiset, Hartwall Arena, noin kymmenen tuhatta katsojaa paikalla, televisioitiin 11 maahan
- Kevätsirkus Elost, esiintyjinä 300 sirkuslaista
- Jalkajonglööri Nelli Kujansivu voitti Swiss Cup Prize-palkinnon Young Stage Festivaaleilla, Sveitsissä
- Ammattisirkuskouluihin pääsi 6 Sorin Sirkuksen kasvattia
- Sirkuskesäleirejä järjestettiin yhteensä 23, leiriläisiä oli 389
- Särkänniemen 196 katusirkusesitystä työllisti 9 nuorta sirkuslaista
- Leonardo da Vinci Circus Transformation -hankkeen sosiaalisen sirkuksen ohjaajakoulutukset Sorin Sirkuksella
- Cirque du Soleilin sosiaalisen sirkuksen koulutukseen osallistui viisi Sorin Sirkuksen ohjaajaa
- ”Kulttuuri Vaikuttaa!”, Vaikuttava Sirkus ESR – hankkeen kansainvälinen seminaari Tampereen yliopistolla
- Joulushow SYÖKSYllä lähes 10 000 katsojaa
- Sorin Sirkuksen live-esiintymisiä seurasi yli 55 000 katsojaa

1. Yleistä

Sorin Sirkus on valtakunnallinen nuorisotyön palvelu- ja kehittämiskeskus. Vuosi 2013 oli sirkuksen 28. toimintavuosi. Yhdistys on ollut toiminnan tukirankana vuodesta 1991. Sorin Sirkus ry:n tarkoituksena on nuorten sirkustaiteen harrastuksen edistäminen, ylläpitäminen ja kehittäminen. Tätä tehtävää se toteuttaa ylläpitämällä lasten ja nuorten sirkuskouluja järjestämällä esitystoimintaa sekä tarjoamalla sirkusopetusta erilaisille kohderyhmille.

Sorin Sirkuksen välittömään vaikutuspiiriin kuuluu yli 380 lasta ja nuorta vanhempineen, jotka osallistuvat toimintaan viikoittain. Monille perheille Sorin Sirkus on yhteinen harrastus, ja sirkustietoisuus leviää perheiden ja heidän lähipiirinsä kautta laajalle. Kesäleirien ja erilaisten työpajojen kautta tarjoutuu useille sadoille eri-ikäisille lapsille, nuorille ja aikuisille mahdollisuus kokea sirkustempujen haasteellisuus sekä onnistumisen elämyksiä. Sirkuskoulun vaikutuspiirissä on oppilaita ja sidosryhmiä useista naapurustokunnista: Akaa, Hämeenkyrö, Kangasala, Lempäälä, Nokia, Parkano, Pirkkala, Pälkäne, Valkeakoski, Vesilähti ja Ylöjärvi.

Sorin Sirkus osallistuu sirkuskentän kehittämiseen ja edistämiseen monin eri tavoin. Sirkuksen tirehtööri Taina Kopra toimi Opetushallituksen teatteri-, tanssi- ja sirkuskoulutustoimikunnan varajäsenenä ja on Taiteenperusopetusliiton yhteiskunnallisen vaikuttamisen YKÄ-työryhmän jäsen sekä Esittävien taiteiden oppilaitosten liiton hallituksen jäsen ja Suomen Nuorisosirkusliiton hallituksen varajäsen. Hän on myös eurooppalaisen Caravan -sirkusverkoston hallituksen jäsen. Sorin Sirkuksen pitkäaikaista tietoa-taitoa ja asiantuntijuutta erityisesti opetusasioissa käytetään hyväksi erilaisissa valtakunnallisissa ja kansainvälisissä sirkustaiteen kehityshankkeissa. Sorin Sirkus on mukana sirkustaiteen ja uusien sirkuspedagogisten alueiden kehittämistyössä. Keväällä 2012 alkaneen EU:n Kulttuuri-hankkeen Hip Cirq Europ'in kautta Sorin Sirkus pääsi edistämään kansainvälisellä kentällä näitä molempia osa-alueita.

Sosiaalinen sirkus on muodostunut tärkeäksi osaksi Sorin Sirkuksen toimintaa. Sosiaalinen sirkus on sirkusopetusta erityisryhmille, jossa sirkus toimii välineenä uuden oppimiseen. Sosiaalinen sirkus opettaa itsenäisyyttä, parantaa itseluottamusta, antaa työkaluja sosiaaliseen kanssakäymiseen, murtaa ennakkoluuloja ja opettaa iloa ja elämännhallintataitoja.

1.1 Yhdistys

Sorin Sirkuksen jäsenmäärä oli vuoden 2013 lopussa 396 jäsentä, joista alle 18-vuotiaita oli 332. Kevätkokous pidettiin 26.3.2013 ja syyskokous 30.10.2013 Sorin Sirkuksen tiloissa ja kummankin kokouksen yhteydessä nähtiin lasten ja nuorten esittämiä Maneesi haltuun! -esityksiä.

Sirkuskoululaisia oli vuoden loppuun mennessä 381, joista tyttöjä 268 ja poikia 113. Tapahtumia ja esityksiä oli ympäri vuoden runsaasti. Sirkuskeskuksen tilat täyttyivät yhä enenevässä määrin sekä sirkusharrastajista että ammattilaisista. Taiteen perusopetuksen ryhmät täyttivät sirkuksen iltaisin, ja päivätoiminta lisääntyi sekä sosiaalisen sirkuksen että Taidekaaren pajojen myötä. Sirkus osallistui vahvasti myös kansainväliseen toimintaan vuoden aikana.

Hallitukseen kuuluivat puheenjohtaja Markku Rimpelä sekä seitsemän jäsentä: Jouni Kivimäki, Riitta Launis, Mika Lehtinen, Johanna Loukaskorpi, Tuula Martikainen, Harri Palttila ja Mika Oinonen. Hallitus piti vuoden aikana 6 kokousta. Syyskokous valitsi vuoden 2014 hallitukseen seuraavat henkilöt: Jouni Kivimäki, Mika Lehtinen, Mika Oinonen, Martti Silvennoinen, Arja Aalto-Laaksonen, Perttu Pesä, Niina Niiniluoto ja Markku Rimpelä, joka toimii edelleen puheenjohtajana. Tilintarkastajana on toiminut PricewaterhouseCoopers Oy, KHT-yhteisö, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Mikko Sillman.

1.2 Yhteistyö

Sorin Sirkus tekee monipuolisesti yhteistyötä useiden eri toimijoiden kanssa.

Koulutukseen ja nuorisosirkukseen liittyen Sorin Sirkus oli jäsenenä:

- Suomen Nuorisosirkusliitto ry:ssä (SNSL)
- Esittävän taiteen oppilaitosten liitossa (ETOL)

- Caravan, European Youth Circus and Educational Network
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK:ssa, jonka kautta sirkus pääsee vaikuttamaan sirkusalan kehitykseen työnantajan näkökulmasta

Yhteistyötä tehtiin paikallisten sirkusalan toimijoiden kanssa:

- Circus Ruska
- Lasten ja nuorten kulttuurikeskus Pii Poo

Sosiaalisen sirkuksen toimintaa toteutettiin erilaisien organisaatioiden kanssa:

- A-klinikka
- Sopimusvuori-säätiö
- Silta-valmennusyhdistys ry.
- Ensi- ja turvakoti ry.
- Mehiläisen lastensuojelun erityisyksikkö
- Suomen setlementtiliitto
- Toimintaterapia Leena Eklund-Stötning
- Koivikkopuiston sairaalakoulu
- Viisi tamperelaista erityisopetusta antavaa koulua

Sorin Sirkus oli kehittämässä Tamperetta:

- Tampere Tunnetuksi ry:n jäsen, joka mm. tuottaa tapahtumia ja tekee kaupunkia tunnetuksi
- Lasten Tampere ry:n jäsen
- Tampere Teatteripääkaupunki -verkostossa, joka tekee markkinointiyhteistyötä mm. messuilla ja yhteisillä lehti-ilmoituksilla

Harjoittelu-yhteistyötä tehtiin sirkusopiskelijoiden lisäksi eri koulujen eri opintolinjojen, kuten artesaani- ja lavaste- ja ompelulinjat, valosuunnittelu, esitystekniikka, musiikin koulutusohjelma jne. kanssa:

- Turun Ammattikorkeakoulu/Taideakatemia/Sirkus
- Koulutuskeskus Salpaus/Sirkustaiteen koulutus
- Tampereen seudun ammattiopisto TREDU
- Tampereen Ammattikorkeakoulu
- Make-Up Artist -koulu

Tilaa vuokrattiin eri taidealojen käyttöön mm. Circus Ruska Festival, Pispalan Sottiisi ja Teatterikesä – tapahtumien yhteydessä.

2. Taiteen perusopetus (Toiminnanalat TA1 ja TA3)

Sorin Sirkus on antanut taiteen perusopetusta vuodesta 1993. Sorin Sirkus antaa yleisen ja laajan oppimäärän mukaista opetusta. Opetushallitus hyväksyi taiteen perusopetuksen sirkustaiteen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet vuonna 2005 ja samana vuonna Sorin Sirkus aloitti laajan oppimäärän kokeiluna. Opetussuunnitelma on hyväksytty Tampereen kaupungin kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnassa kesäkuussa 2006. Opetusministeriö antoi Sorin Sirkukselle laajan oppimäärän

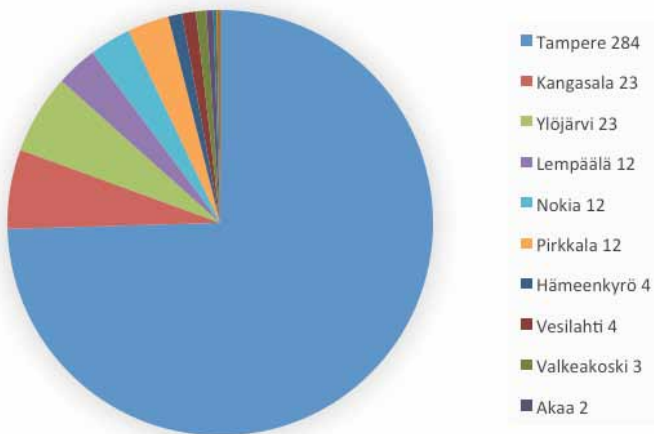
järjestämisluvan 5.11.2007 ja samalla sirkuksemme pääsi lakisääteisen tuntiperusteisen valtionosuuden piiriin 1.1.2008 alkaen.

Sorin Sirkuksen säännöllinen opetustoiminta on Tampereella annettavaa taiteen perusopetusta. Sirkusharrastus on suosittua, ja syksyisin tuloja on enemmän kuin ryhmiin voidaan ottaa. Opetussuunnitelmien ja – tuntien kehittäminen on pitkä ja jatkuva prosessi. Sorin Sirkuksen opettajat ovat hyvin sitoutuneita, motivoituneita ja halukkaita oppimaan lisää. Jatkuva kouluttautuminen, synergia ja tietotaidon vaihto opettajakollegoiden kanssa parantaa opetuksen laatua.

Kulunut vuosi oli vauhdikas ja energinen. Laajan oppimäärän opetustuntimäärien kasvu ja siten eri sirkuslajiharjoitusten lisääntyminen aiheutti haasteita lukujärjestysten teossa ja opettajien aikatauluissa. Tilat olivat ahkerassa käytössä ja oppilaat hioivat innostuneina taitojaan jopa käytävillä.

Sorin Sirkus tekee vuosittain arviointia erilaisin tavoin. Itsearviointi on taiteen perusopetusta tarjoaville oppilaitoksille lakisääteistä ja prosessi kulkee nimellä Virvatuli-itsearviointimalli. Kevään 2013 arviointikierroksella arvioimme toimintaamme oppilaiden, opettajien ja oppimisympäristön näkökulmista. Osana arviointia teimme laajan kyselyn sekä kaikille sirkuskoulun oppilaille että vanhemmille Sorin Sirkuksen toiminnasta ja kehitystarpeista. Sirkuskoulu sai yleisesti kaikilta arviointialueilta hyvän arvosanan ja kiitosta monesta toiminnanalueesta. Erityisesti ilmapiiriä sekä opetusta ja opettajia kiitettiin. Esiin nousi kolme selkeää asiaa, joita sekä oppilaat että vanhemmat pitivät tärkeinä. Nämä kolme olivat: kiusaamisen poistaminen, palautteen saaminen edistymisestä ja työrauha tunneilla. Näihin asioiden kehittämiseen panostetaan erityisesti kuluvana lukuvuotena.

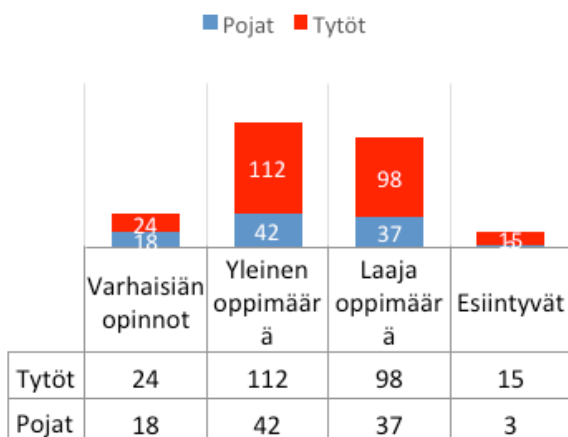
Oppilaat kunnittain

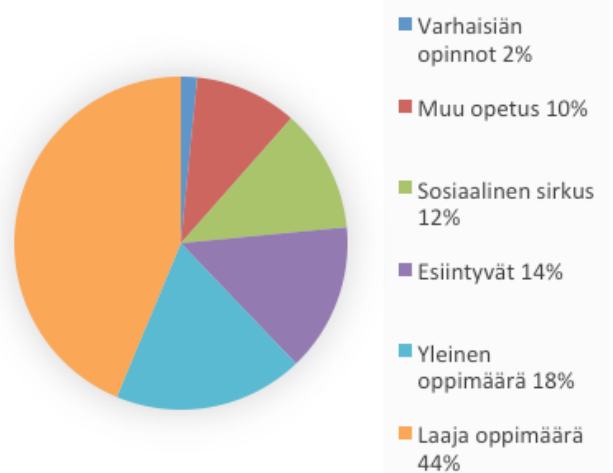
Kaikkiaan taiteen perusopetuksessa oli vuoden lopulla 331 oppilasta. Uusia oppilaita otettiin pääsääntöisesti arpomalla niistä kesäleiriläisistä, jotka leirin jälkeen ilmoittivat halukkuutensa aloittaa varsinaisen sirkuskoulu.

Keväällä täytettiin vapautuneita paikkoja jonossa olleilla ja syksyllä aloitettiin kaksi uutta ryhmää. Sirkuskoulun lukuvuosi on 33 viikkoa. Kevätlukukausi alkoi 7.1.2013 ja päättyi 19.5.2013, yhteensä 18 viikkoa. Hiihtoloma oli viikolla 9. Syyslukukausi alkoi 19.8.2013 ja päättyi 5.12.2013, yhteensä 15 viikkoa, syysloma oli viikolla 42.

Oppilaiden sukupuolijakauma

Annetut oppitunnit (ot)

Varhaisiän opinnot kestävät 1 – 3 vuotta. 4 – 6-vuotiaat lapset käyvät harjoituksissa kerran viikossa 60 minuuttia. Ryhmiä oli kaksi. Vuonna 2013 varhaisiän opinnoissa oli 42 oppilasta ja opetusta annettiin 164 oppituntia.

Kouluikässä aloitetaan taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä, jonka laajuus on 500 oppituntia. Tämä tuntimäärä suoritetaan neljässä vuodessa. Harjoituskertoja viikossa on yhdestä kolmeen (2 – 6 oppituntia / viikko). Yleisen oppimäärän jälkeen oppilaat valmistavat päättötyön. Yleisen oppimäärän ryhmiä oli elokuussa 2013 8 eli jokaisella vuosiluokalla kaksi ryhmää. Yleisessä oppimäärässä oli 154 oppilasta ja opetusta annettiin 1926 oppituntia.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetuksen laajuus on 1300 oppituntia. Laajan oppimäärän opinnot suoritetaan viidessä vuodessa ja harjoituskerrat ovat 3 – 4 kertaa viikossa (6 – 8 ot/vko). Sekä laajan oppimäärän perusopintojen, 2v / 500 ot että laajan oppimäärän syventävien opintojen, 3v / 800 ot, jälkeen oppilaat valmistavat päättötyön. Laajan ryhmiä oli 7, mutta näiden ryhmien yhteistuntien lisäksi he harjoittelivat oman lajivalintansa mukaan monissa eri lajien pienryhmissä. Pienryhmiä olivat esim. käsinseisonta, ilma-akrobatia, tolppa, pariakrobatia, jongleeraus jne. Vuonna 2013 laajassa oppimäärässä oli 135 oppilasta ja opetusta annettiin 4568 oppituntia.

2.1 Sirkuskoulun tapahtumia

Sorin Sirkus järjesti yhteistyössä Taiteen perusopetusliiton (TPO ry) ja paikallisten taiteenperusopetusta antavien oppilaitosten kanssa (Näpsä-käsityökoulu, Pirkanmaan musiikkiopisto, Sara Hildén-akatemia, Tampereen Balettiopisto Birgitta Kiviniemi-Cheremeteff) valtakunnalliset Taidekasvatuspäivät 18.4.2013. Seminaarissa keskusteltiin siitä miten taide edistää hyvinvointia ja onnellisuutta sekä siitä miten varmistetaan lasten ja nuorten osallisuus yhteiskunnassa ja taiteissa. Seminaarin puhujina olivat mm. kirjailija Kirsi Kunnas, Queensin yliopiston professori Larry O'Farrell, Jyväskylän yliopiston tutkimusprofessori Antti Hautamaki, Taideyliopiston rehtori Tiina Rosenberg, Euroopan musiikkioppilaitosten liiton puheenjohtaja Helena Maffli, OKM:n taideosaston johtaja Hannele Lehto ja sirkustirehtööri Taina Kopra. Taidekasvatuspäivän avasi Taiteen edistämiskeskuksen johtaja Minna Sirnö ja taideesityksistä vastasivat tamperelaisten taideoppilaitosten oppilaat. Tapahtumaan osallistui 180 taidekasvattajaa ympäri Suomen.

Maailman sirkuspäivänä 20.4. järjestettiin Päättötyöfestivaalit 2013 -tapahtuma, jossa nähtiin yleisen ja laajan oppimäärän oppilaiden päättötyöesityksiä. Yleisöä oli noin 280 katsojaa. Esitysten välissä ohjelmassa oli ilmapalloeläinten taivuttelua, piirustuskil-

pailu, makkaranpaistoa ja kasvomaalausta.

Kevätsirkus Elosta keräsi katsomoon sirkuskoululaisen perheenjäsenet ja ystävät. Ihmisen elämää syntymästä hautaan asti kuvaava esitys keräsi sirkukselle 1150 katsojaa. Esityksiä oli neljä, kaksi kumpanakin päivänä 18. – 19.5. Käsikirjoituksesta ja ohjauksesta vastasi opettajamme Tytti Vesamäki. Työryhmässä oli omien opettajien ja henkilökunnan lisäksi projektikohtaisia työntekijöitä, mm. valosuunnittelija Ville Finnilä.

Lavalla esiintyivät sirkuskoulun oppilaat varhaisiän 4 – 6-vuotiaista laajan oppimäärän 4. vuosikurssilaisiin. Laajan oppimäärän perusopintojen päättötöiden tekijät (2.vuosi) eivät esiintyneet vaan istuivat katsomossa oppilasraatina ja opettelivat antamaan palautteita muille sirkuskoululaisille. Syventävien opintojen päättötöiden tekijät (5.vuosi) puolestaan autoivat nuorempia sirkuskoululaisia lavan takana esim. maskeerausten ja kampausten tekemisessä.

Sirkuskoululla järjestettiin Avoimien ovien viikot 18.-22.2.2013. ja 21.-25.10.2013, jolloin vanhemmilla, sisaruksilla ja vaikkapa isovanhemmilla oli mahdollisuus käydä tutustumassa sirkuskoulun toimintaan ja jutella ohjaajien kanssa. Maneesi haltuun -tapahtumissa nähtiin sirkuskoululaisten omia esityksiä 26.3. ja 30.10. Pikkujouluja vietettiin 4. ja 5.12.

3. Esiintyvät-ryhmä (TA2)

Taiteen perusopetuksen lisäksi sirkuksessa toimii Esiintyvät -ryhmä, johon kuului vuoden aikana keskimäärin 20 nuorta. Sirkustirehtöörin valitsema ryhmä harjoittelee ympäri vuoden, ja ryhmän oppilaita osallistuu erilaisiin tapahtumiin, projekteihin ja festivaaleille. Esiintyvät harjoittelevat paljon, keskimäärin 20 oppituntia viikossa, ja heistä monilla on useita päälajeja ja esiintymisnumeroita. Sirkusteknisten tuntien lisäksi he saavat tanssi- ja esiintymistaidontunteja. Esiintyvät -ryhmä teki vuoden aikana 335 esitystä noin 55 000 katsojalle. Esitykset vaihtelivat tilaisuudesta riippuen 5 minuutin yksittäisnumerosta aina kahden tunnin kokonaisuuksiin asti. Vuosi alkoi vauhdikkaasti viimeisillä Kujalla-joulushow esityksillä,

joiden jälkeen energia suunnattiin nopeasti uusiin produktioihin, keikkoihin ja festivaaleihin. Esiintyvät järjestivät huhtikuussa ja lokakuussa itse oman esityksensä ”Meidän Stagen”, jossa nähtiin nuorten omannäköinen ilta. Alla on esitelty merkittävimpiä kotimaan tapahtumia.

3.1 Jääkiekon MM-avajaiset, Helsinki

Sorin Sirkus oli osa jääkiekon MM-kisojen avajaisia Helsingin Hartwall Arenalla perjantaina 3.5. Ilmaakrobatiaa esittivät Ilona Jääski, Elina Mäkelä, Kamilla Nisso, Annika Pohjola ja Juho Yrjölä. Jouni Kivimäki vastasi ilmakiinnityksistä ja turvallisuudesta. Taina Kopra ohjasi sirkusosuuksien koreografian. Tapah- tumassa oli 12 000 katsojaa. 11 maahan internetin ja TV:n välittämää avajaisesitystä seurasi miljoonia katsojia.

3.2 Suomen nuorisosirkusliiton sirkusfestivaalit ”Nurtsi” ja ”Syysnurtsi”

Suomen nuorisosirkusliiton ja Sirkus Supiaisen järjestämät Nurtsi- festivaalit pidettiin Orivedellä 4.-6. kesäkuuta. Noin 300 sirkusharrastajan festivaaleilla pidettiin työpajoja ja nähtiin toisten sirkuslaisten esityksiä. Sorin Sirkukselta Nurtsi-festivaaliin osallistui kaksi sirkuskokonaisuutta, pyramidinnumero ja kolme soolonumeroa.

Koska Oriveden tapahtumasta jäivät puuttumaan ilma- ja muita kiinnityksiä vaativia numeroita, päätti SNSL järjestää erillisen tapahtuman ilma- ja tolppaakrobaateille sekä nuorallatanssijoille. Syysnurtsi järjestettiin Sorin Sirkuksella 21.9. yhteistyössä sirkuksemme osaavan henkilökunnan kanssa. Tapahtumaan osallistui noin 40 harrastajaa ja muita katsojia noin 120. Festareilla esitettiin kaksi yksittäisistä numeroista koostettua ohjelmakokonaisuutta, joissa Sorin Sirkus oli edustettuna neljän numeron voimin.

3.3 Särkänniemen huvipuisto

Sorin Sirkus oli näkyvästi esillä Särkänniemessä kesällä 2013. Esiityksiä nähtiin sekä Särkänniemen lavalla että katuesityksinä ympäri huvipuistoa. Lavaesitykset: Esiintyvät – ryhmän ja laajan oppimäärän opiskelijoista koostuvat 4-6 hengen ryhmät esiintyvät Särkänniemen lavalla 2.7.- 10.8. tiistaista

lauantaihin kaksi kertaa päivässä. Jokainen ryhmä esiintyi yhden viikon. Ryhmien ohjaajina toimivat Veera Hakala ja Tiia Mugford. Yhteensä esityksiä nähtiin 60 kappaletta ja yleisöä oli arviolta 5100. Katusirkusesitykset: Kesällä 2013 Sorin Sirkus työllisti yhdeksän nuorta Särkänniemen katusirkusprojektissa.

Juhannuksen jälkeen maanantaista sunnuntaihin 24.6.-11.8. Särkänniemessä törmättiin varmasti katusirkukseen. Vankkureilla kiertävät sirkusartistit liikkuvat alueella ja esiintyvät neljä kertaa päivässä. Kahdessa ryhmässä esiintyvät Sorin Sirkuksen nuoret, mutta jo kokeneet Esiintyvät -ryhmäläiset Merri Heikkilä, Nelli Kujansivu, Jaakko Sirainen ja Petra Lesonen sekä Daniel Huittinen, Juho Yrjölä, Elina Mäkelä, Kamilla Nisso ja Petteri Savikorpi. Esiityksiä kertyi kesän aikana yhteensä 196 ja yleisöä oli arviolta 15 000.

3.4 Joulushow 2013 SYÖKSY

Sorin Sirkuksen Joulushow oli jälleen kerran yleisömenestys katsomon täyttöasteen ollessa noin 90%. Shown teemana oli 1920- 30-lukujen tienoille sijoittuva lentomatka, jossa kaikki ei sujukaan aivan suunnitelmien mukaan. Esiityksessä seikkailtiin kahdessa erilaisessa maailmassa: epookkilentokentällä sekä viidakossa, jonne kone syöksyi. Tänä vuonna esityksessä oli paljon koomisia ja mystisiä elementtejä, joita tahditti livemusiikki. Pitkästä aikaa Sorin Sirkuksen joulushowssa nähtiin myös lajeja, joita ei muutama vuoteen olekaan tavattu. Uusien esiintyjien

mukana esitykseen löysivät tiensä jälleen yksipyöräily sekä taikunumerot.

Esityksen taiteellinen ja tekninen työryhmä pidettiin samana kuin edellisvuonna. Esityksen ohjasi Taina Kopra. Puvustuksen oli suunnitellut sirkuksen oma pukusuunnittelija Kitte Klemetilä ja maskeeraus-suunnittelun oli tehnyt Jonna Kivimäki. Hiukset ja peruukit suunnitteli Tiina Rynänen. Valosuunnittelusta vastasi Eero Auvinen ja äänitekniikasta Pekka Vesamäki. Lavastussuunnittelun teki Oskari Löytönen. Sirkustekninen toteutus ja rakentaminen olivat Jouni Kivimäen käsialaa ja tuottajana toimivat Kaisa Tienvieri ja Piia Karkkola yhdessä assistentti Anna Alkiomaan ja harjoittelija Mariia Pyylammen kanssa. Vanhempainrinki vastasi kahviosta, tuotemyynnistä ja muiden käytännön asioiden sujuvasta onnistumisesta vastuuvanhempien Tuulikki Junntilan ja Mika Oinosen johdolla. Erityistä kiitosta tänä vuonna keräsi kolmihenkinen liveorkesteri (Juho Fabrin, Jukka-Pekka Saarinen ja Tony Sikström), jonka jäsenistä kaksi oli toiminut jo aiempina vuosina Sorin Sirkuksen Joulushown muusikkoina.

Monia aikaisemmissa joulushowssa esiintyneitä Sorin Sirkuksen nuoria on päässyt sirkusalan oppilaitokseen, joten esiintyvässä ryhmässä oli tänä vuonna mukana monta ensikertalaista – lisäksi useille show oli myös vasta järjestyksessään toinen. Haasteita ei välttely myöskään siinä, että puolet esiintyvistä ryhmästä esitti itselleen uusia sirkuslajeja.

Joulushow 2013 teemaan oli panostettu tänä vuonna erityisesti aulasomistuksella sekä talkoolaisten että aulahenkilökunnan vaatetuksella epookin lentoyhtiöteemaan. Tavoitteemme oli tarjota katsojille mahdollisimman kokonainen esityskokemus, joka alkaa heti sirkustilaan saavuttaessa. Aulasomisteet, oheistuotteet ja erityiset asusteet keräsivätkin runsain määrin positiivista palautetta.

Esityksiä oli vuoden 2013 puolella 17, joista kolme oli ennakkonäytöksiä. Esityksen näki yhteensä 9500 katsojaa, joista koululaisennakoissa ja kenraalinäytöksessä oli noin 900.

3.5 Poimintoja tilatuista esiintymisistä

Esiintyvät -ryhmällä oli tilausesityksiä ympäri Pirkanmaata ja kauempanakin Suomessa. Esityksiä Sorin Sirkuksen ulkopuolella oli 23 kpl, joissa yleisöä oli noin 18 900. Muutamia esimerkkejä esityksistä:

- Mäntän sirkuksen vuosijuhla
- Glo-hair Gaala/Ilves-hotelli
- Liikuntakeskus GoGon jäsenjuhlat
- Metson tehtaan henkilöstöpäivät
- Pietarsaaren Konserttitalon avajaiset
- Pirkanmaan yrittäjien tilaisuus/Ideapark
- ATA-tehtaan avoimet ovet
- Stadium Sports Camp avajaiset
- Hämeen Laaturemontin juhlat
- Sijaishuollon päivät/Tampere-talo
- Jääkiekon MM-kisojen avajaiset/Hartwall-areena

3.6 Sirkusammattikouluihin valitut oppilaat

Sorin Sirkukselta on vuosien varrella lähtenyt 29 nuorta opiskelemaan sirkusalan ammattilaiseksi ja heistä 13 opiskelee parhaillaan. Myös muihin kulttuurialan ammatteihin on valmistunut iso joukko taitavia tekijöitä. Vuonna 2013 sirkustaitelijakoulutukseen päässeiden määrä oli huomattava. Kuusi Sorin Sirkuksen kasvattia aloitti koulutuksensa ulkomaisissa, arvostetuissa oppilaitoksissa: Dans- och cirkushögskolan, DOCH, Tukholma, Ruotsi: Nelli Kujansivu, jalkajongleeraus, Onni Toivonen, jongleeraus. Académie Fratellini, Pariisi, Ranska: Petteri Savikorpi, akrobatia. Codarts, Rotterdam, Alankomaat: Merri Heikkilä, jongleeraus. Ecole Supérieure des Arts du Cirque – ESAC, Bryssel, Belgia: Juho Yrjölä, vertikaaliköysi ja Santeri Koivisto, käsilläseisonta.

4. Sosiaalinen sirkus (TA2/TA7/TA11)

Sosiaalinen Sirkus on innovatiivinen väline heikommassa asemassa olevien lasten, nuorten ja aikuisten kanssa tehtävään koulutukseen ja sosiaalisen osallisuuden kehittämiseen. Sosiaalinen sirkus on myös kulttuurien välisen työn väline, joka kohdentuu tiettyihin heikommassa asemassa oleviin kohderyhmiin kouluissa, naapurustoissa ja yhteisöissä, erityisesti kaupunkialueilla. Sosiaalinen sirkus luo linkkejä yhteisöjen ja osallistuvan ryhmän välille, parantaa itsetuntoa ja itseluottamusta sekä kehittää fyysistä kuntoa ja olemusta sekä elämänhallintataitoja. Sorin Sirkus on mukana kahdessa sosiaalisen sirkuksen hankkeessa, joissa keskitytään erityisryhmien kanssa toimimiseen, hyvinvointipalvelujen kehittämiseen sekä uuden ammattikunnan, sosiaalisen sirkuksen ohjaajan, koulutukseen.

4.1 ESR-hanke Vaikuttava sirkus (TA11)

Sorin Sirkus on osatoteuttajana Vaikuttava sirkus – hankkeessa, joka päättyy maaliskuussa 2014. Hankkeen tavoitteena on lisätä sirkusalan työllisyyttä parantamalla sirkusorganisaatioiden edellytyksiä toimia soveltavan ja sosiaalisen sirkuksen ammattilaisten työnantajina. Hankkeessa järjestetään sirkusopetusta eri puolilla Suomea, kehitetään sirkuksen hyvinvointivaikutusten tutkimiseen käytettäviä menetelmiä, lisätään kuntien ja sirkusten välistä vuoropuhelua, myydään työhyvinvointipalveluita ja järjestetään työseminaareja, joissa tuotteistetaan sirkuksen hyvinvointipalveluita yhdessä sirkusten ja kuntien kanssa sekä tehdään kansainvälistä yhteistyötä.

Vaikuttava sirkus -hanke on Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen osittain rahoittama ESR-hanke. Muita rahoittajia ovat hankkeessa mukana olevat kaupungit: Tampere, Turku, Vantaa, Lempäälä ja Oulu, sekä hankkeen osatoteuttajina toimivat sirkukset: Sorin Sirkus, SirkusUnioni, Sirkus Magen-

ta, Lasten ja nuorten kulttuurikeskus Pii Poo, Oulun Tähtisirkus ja Monitaideyhdistys Piste. Vaikuttava sirkus -hanke on jatkoa Sosiaalinen sirkus -hankkeelle (2009-2011). Nykyinen hanke alkoi 1.11.2011 ja päättyy 28.2.2014. Hankkeen hallinnoijana toimii Tampereen yliopiston Tutkivan teatterityön keskus.

Hanke kehitti ja testasi sirkuksen hyvinvointivaikutusten tutkimiseen tarvittavaa metodia, joka jää hankkeen päätyttyä sirkusten käyttöön toiminnan vaikutusten todentamista varten. Hankkeen loppujulkaisut ”Siellä on suupielet korvissa” -Hyvinvointivaikutuksia sosiaalisesta sirkuksesta sekä Opas sirkuksen hyvinvointivaikutusten tutkimukseen julkaistiin hankkeen Kulttuuri Vaikuttaa – loppuseminaarissa 12.–15.12.2013 Tampereella.

Vaikuttava sirkus -hankkeen soveltavassa ja sosiaalisessa sirkuksessa sirkustaidetta käytetään osallisuuden, yhteisöllisyyden ja arjen toimintojen edistäjänä, osana sosiaali- ja terveydenhuoltoa sekä työhyvinvoinnin tukemisessa. Sirkus antaa taiteenmuotona erinomaiset edellytykset sosiaaliseen työhön sen monipuolisuuden vuoksi. Se tarjoaa mahdollisuudet omien rajojen ylittämiseen monenlaisella tekemisellä, josta jokainen voi löytää oman vahvuutensa ja luovuutensa. www.vaikuttavasirkus.fi

Keväällä Sorin Sirkuksella harjoitteli yhteensä 126 osallistujaa 13 eri ryhmässä, jotka kokoontuivat kaikkiaan 127 kertaa. Syksyllä osallistujia oli 247, ryhmiä oli 26 ja sirkuskertoja yhteensä 193 kertaa. Tytti Vuolle (s. Vesämäki) toimi Sorin Sirkuksella hankkeen projektivastaavana. Taina Kopra on ohjausryhmän jäsen. Yhteyshenkilönä Tampereen kaupungilta on toiminut Taidekaaren museolehtori Mari Jalkanen.

Hankkeen tapahtumia vuonna 2013

- 7.-9.2.2013 Hankkeen työseminaari Vantaalla
- 8.3.2013 Tytti Vuolle ja Kamilla Nisso pitivät sosiaalisen sirkuksen esittely-työpajan Avoimet Ovet –tapahtumassa Tampereen Tutkivan teatterityön keskuksella.
- Sorin Sirkuksen Vaikuttava sirkus -ryhmien kevätlukukauden päätösesitys Sorin Sirkuksella 21.5.2013 ja vapaamuotoisempi open stage –tyylinen päätös-

tapahtuma pikkujoulutunnelmissa 26.11.

- Vaikuttava Sirkus –hankkeen ja Pirkanmaan Taikalampun yhteinen juhlaseminaari ”Kulttuuri Vaikuttaa!” Tampereella 12.-15.12.2013, jossa Sorin Sirkuksen työpajoja ja erityisnuorten esitys.

4.2 Leonardo da Vinci -hanke ”Circus Transformation” (TA7)

Circus Transformation projekti toimii Euroopan elinikäisen oppimisen ohjelman (European Lifelong Learning Programme) kehyksessä, jossa sitä toteuttavat 8 eurooppalaisen Caravan-sirkuskouluverkoston jäsentä yhteistyössä Brysselin yliopiston (Université catholique de Louvain) kanssa. Projekti on kaksivuotinen (2012-2014) ja osa EU:n Leonardo da Vinci ohjelmaa.

Kumppanit

- Caravan on kansainvälinen järjestö, joka kokoaa yhteen 12 nuoriso- ja sosiaalista sirkusta. Kahdeksan näistä jäsenistä on mukana tässä projektissa:
- Ecole de Cirque de Bruxelles (Belgia)
- Le Plus Petit Cirque du Monde (Ranska)
- Circus Elleboog (Alankomaat)
- Belfast Community Circus School (Pohjois-Irlanti)
- Sorin Sirkus (Suomi)
- Cirkus Cirkör (Ruotsi)
- Ateneu Popular Nou Barris (Espanja)
- Parada Foundation (Romania)
- Tampereen yliopisto
- Université catholique de Louvain (Belgia)

Tavoitteena on kehittää sosiaalisen sirkuksen ohjaajille soveltuvat taidot ja antaa välineitä työhön. Projekti työstää opetussuunnitelmaa ja opettajano-pasta, jotka toimivat pohjana ensimmäisen eurooppalaisen sosiaalisen sirkuksen ohjaajakoulutuksen luomiselle. Tämä tulee vaikuttamaan niin kansallisiin kuin Euroopan ammatillisten opintojen (European Vocational Education and Training VET) järjestelmiin alallaan sekä tukee sosiaalisten sirkusten kehitystä ja taloudellisten resurssien kasvua Euroopan laajuisesti.

Projekti lähtee alhaalta ylöspäin suuntautuvasta metodologiasta pyrkien ottamaan aina huomioon kumppanien paikallisen tilanteen. Soveltuvien taitojen määrittämät pohjautuvat kaksivuotiseen kenttätutkimukseen, jonka Caravan toteutti

vuosina 2009- 2011. Opetussuunnitelman pedagoginen kehittäminen jatkuu läpi projektin. Hankkeen tuloksena opetussuunnitelmatyöryhmän asiantuntijat Professori Paquayn johdolla kirjoittavat ja kehittävät opetussuunnitelman ja opettajanoppaan, joka julkaistaan heinäkuussa 2014 Brysselissä.

Hankkeen tapahtumia 2013

- 4.-14.2.2013 Metodologinen harjoitusjakso Amsterdam, Hollanti
- 25.-29.3.2013 Metodologinen harjoitusjakso Belfast, Pohjois-Irlanti
- Opetussuunnitelman pilotointi eli kansalliset opettajan koulutukset Sorin Sirkuksella 3.-6.10. ja 7.-10.11. Sorin Sirkukselta kouluttajina toimivat hankkeen vastuuhajaaja Tytti Vuolle ja apuohjaajat Kamilla Nisso ja Anna Saarelainen. Koulutukseen osallistujia on yhteensä 14 ja heidän ikäjakautensa on 20-65 v. Koulutuksen laajuus on kokonaisuudessaan 140 h, joista 2013 vuoden aikana suoritettiin 56 h.

5. Muu opetus ja ohjaustoiminta (TA2)

5.1 Kesäleirit

Kesäleirit keräsivät jälleen sankoin joukoin sirkuksesta kiinnostuneita lapsia ja nuoria. Leirejä järjestettiin yhteensä 23, leiriläisiä oli yhteensä 389. Päiväleirejä järjestetään ikäryhmittäin: kolmipäiväiset, puolentoista tunnin sirkusleirit 4 – 6-vuotiaille olivat suosituimpia. Myös 7 – 10-vuotiaiden puolipäivä- ja kokopäiväleirit ja yli 10-vuotiaiden lajileireillä osallistujia oli lähes täydet leirit. Leiriläisiltä tuli huomattava määrä positiivista palautetta, sekä suuri osa leiriläisistä pyrki jatkamaan sirkuskoulussa syksyllä.

5.2 Taidekaari

Taidekaari on Tampereen kaupungin omaperäinen ja uudenlainen kulttuurikasvatusohjelma, jossa lapset ja nuoret tutustuvat eri taiteenlajeihin. Toimintaa organisoivat Tampereen kaupungin museopalvelujen kult-

tuurikasvatusyksikkö TAITE yhdessä kulttuuripalvelujen ja perusopetuksen kanssa. Taidekaaren kautta kukin luokka-aste tutustuu yhteen taiteenlajiin sekä elämyksellisen työpajan että esityksen tai taitelijavierailun kautta. Lisäksi opettaja saa oheismateriaalin opetuksensa tueksi. Sorin

Sirkus tuottaa Taidekaarelle koko neljäsluokkalaisten ikäluokalle tunnin mittaisen sirkuspajan sekä sirkusesityksen. Erityisopetuksen luokille puolentoista tunnin pajoja tarjotaan vuoden aikana kaksi. Taidekaari pajoja yleisopetuksen neljäsluokkalaistenle pidettiin vuoden aikana 56 kpl. Kussakin tunnin pajassa sirkusteli 20 – 24 lasta, yhteensä n. 1400 koululaista. Taidekaaren erityisopetuksen työpajoja oli vuoden aikana 12. Keväällä ja syksyllä 1,5 tunnin pajoissa kerrallaan sirkusteli 5 - 12 lasta, yhteensä yli 130 oppilasta.

5.3 Sirkuskursseja ja Tyky-toimintaa

Sorin Sirkus tarjosi lyhytkursseja sekä lapsille että aikuisille. Usein 2 – 3 tuntia kestävässä pajoissa pääsee kokeilemaan rajojaan ja loistamaan sirkustähtenä. Pajoja järjestettiin sekä sirkuksella että mahdollisuuksien mukaan tilaajien tiloissa. Lyhyempiä sirkuskursseja järjestettiin yhteensä 37, joista Työhyvintointipäiviä oli 4. Sirkuskurssit tavoittivat vuoden aikana noin 1100 henkeä.

- Sorin Sirkus järjesti tyky-päiviä eri alojen yrityksille
- Sirkuskouluja pidettiin mm. eri liikuntaseuroille ja koululuokille
- Sirkussynttäreitä, -polttareita ja vauvasirkuksia järjestettiin useita.

6. Kansainvälisyys (TA2/TA7)

6.1 Caravan – European youth circus and educational network

Caravan on 12 eurooppalaisen nuoriso- ja sosiaalisen sirkuksen verkosto, jonka seitsemäs toimintavuosi 2013 oli. Mukana olevat maat olivat: Belgia, Espanja, Hollanti, Irlanti, Luxemburg, Pohjois-Irlanti, Ranska, Romania, Ruotsi, Suomi, Tsekki ja Venäjä. Verkoston tehtävä on tehdä tiivistä yhteistyötä järjestämällä kursseja sekä opettajille että oppilaille ja vaihtaa tieto-taitoa esim. sirkuskoulun organisaatiota ja taloutta koskeissa asioissa. Verkoston kotisivut ovat osoitteessa www.caravancircusnetwork.eu, josta löytyy tietoja verkostosta ja sen jäsensirkuksista. Verkostolla on Brysselissä yksi työntekijä, joka pal-

kattiin European Active body -hankerahalla. Vuoden 2013 muut hankkeet voitiin toteuttaa mm. Youth in Action ja Grundvik – EU:n rahoitusohjelmien turvin.

Caravan-verkoston toimintaa vuoden 2013 aikana:

- 24. – 25.5. Nuorisovaihdon valmistelutapaaminen, Tukholma, Ruotsi
- 23.-25.6. Hallituksen kokous ja väliarviointi Hip Cirq Europ, Bryssel, Belgia
- 6.-13.8. Nuorisovaihto, Tukholma, Ruotsi
- 19.-21.9. Caravan Seminaari; Circus Inclusion and Citizenship, Bryssel, Belgia
- 16.-17.10. Hallituksen kokous ja tulevaisuuden suunnittelu, Praha, Tsekki
- 21.-25.10. Sosiaalisen sirkuksen ohjaajakoulutus yhteistyössä Cirque de Soleilin kanssa, Bukarest, Romania

6.2 Hip Cirq Europ'

Hip Cirq Europ' on EU:n Kulttuuri-ohjelman hanke, jossa Sorin Sirkus on osatoteuttajana. Toukokuussa 2012 alkanut ja tammikuussa 2014 päätöksensä saava hanke yhdisti sirkustaidetta ja uusia katukulttuurin muotoja (hip hop, parkour, free running). Hip Cirq Europ' esitteli uusia, nousevia taiteilijoita ja avasi eri lähtökohdista tuleville nuorille ovia kulttuurin maailmaan. Sorin Sirkuksen edustajat ovat olleet Seela Wanvik ja Petteri Savikorpi.

Sirkuksen ja katukulttuurin synnyttämien taiteenlajien kautta hanke tutki taiteen, liikkeen ja yhteiskunnallisen muutoksen välistä suhdetta. Hankkeen tarkoituksena oli edistää urbaanien taiteiden tunnettuutta ja arvostusta, nuorten taiteilijoiden taloudellista, sosiaalista ja kulttuurillista yhdentymistä ja avata ovia nouseville sirkus ja hip hop -taiteilijoille. Tavoitteena oli myös tuoda taidetta lähelle uusia yleisöjä sekä hyödyntää sosiaalista sirkusta syrjäytymisen ehkäisemisen keinona. Taiteilijat osallistuivat myös kunkin osallistujasirkuksen sosiaalisen sirkuksen opetukseen. Hanke menestyi hakukierroksella loistavasti – se sijoittui ensimmäiseksi Ranskassa ja neljänneksi Euroopassa.

Hankkeen hallinnoijana toimi ranskalainen sirkuskoulu Le Plus Petit Cirque du Monde (Bagneux/Pariisi).

Muut hankkeeseen osallistuvat sirkukset olivat Ecole de Cirque de Bruxelles (Belgia), Circus Elleboog (Amsterdam, Hollanti), Belfast Community Circus School (Pohjois-Irlanti/UK), Sorin Sirkus (Tampere, Suomi) ja tanssiteatteri Métis Gwa (Guadalupe, Ranska).

Hanke eteni kolmella eri tasolla:

- Nuorten taiteilijoiden koulutus: projektiin osallistui kaksitoista taiteilijaa kuudesta osallistujamaasta ko-reografien Eric Mezino (Cie E.Go) ja Gaëtan Levêque (Collectif AOC) johdolla. Esitys kiersi kuudessa eri maassa ympäri Eurooppaa kahden viikon mittaisissa residensseissä, joista jokainen päättyi paikallisilla festivaaleilla tai kulttuuritapahtumassa olevaan esitykseen
- Osatoteuttajasirkusten nuoret pääsivät mukaan esityksiin omista maistaan ja saivat kokemusta kansainvälisestä yhteistyöstä. Kussakin esityksessä oli kahdentoista sirkus- ja tanssitaiteilijan lisäksi 10-12 paikallisista nuorista taiteilijoista koostuva ryhmä. - Sorin Sirkuksella tammikuussa lavalle nousi yksitoista Esiintyvät -ryhmäläistä.
- Paikalliset erityisryhmät pääsivät kokemaan kansainvälistä ilmapiiriä, seuraamaan esitysten harjoituksia ja esitystä sekä vuorovaikutukseen taiteilijoiden kanssa ohjaajavierailujen kautta – kolmen eri erityisryhmän nuoret seurasivat tammikuun residenssin aikana harjoituksia ja esityksen läpimeno-harjoituksia. He pääsivät myös kysymään moninaisia kysymyksiä kansainvälisiltä taiteilijoilta.

Tampere ja Sorin Sirkus saivat kunnian tuoda ensimmäisenä monitaiteellisen esityksen kokonaisuutena ensi-iltaan. Esitys sai paljon kiitosta ja herätti erityistä mielenkiintoa erilaisuudellaan. Kaksi esitystä 25. ja 26.1.2013 olivat osa tamperelaisista nykysirkusfestivaalia, Circus Ruska Festival.

Hankkeen tapahtumia 2013

- 12. – 27.1. Residenssi ja esityksen ensi-ilta, Sorin Sirkus Tampere, Suomi
- 26. – 6.5. Residenssi ja esitys Belfast, Pohjois-Irlanti
- 9. – 24.6. Residenssi ja esitys, Bagneux, Ranska
- 14. – 23.9. Residenssi ja esitys, Bryssel, Belgia
- 26.10. – 10.11. Residenssi ja esitys, Guadeloupe, saari Karibiassa, Ranska

6.3 Youth in Action nuorisovaihto Tukholmassa 6.-13.8.2013

EU:n nuoriso-ohjelma Youth in Action on Euroopan unionin toimintaohjelma nuorille. Sen tavoitteena on edistää aktiivista eurooppalaista kansalaisuutta, yhteisvastuullisuutta ja suvaitsevaisuutta Euroopan nuorten keskuudessa ja saada heidät osallistumaan unionin tulevaisuuden muovaamiseen. 32 nuorta ja 8 heidän ohjaajaansa Ruotsista, Suomesta, Tshekin tasavallasta, Belgiasta, Luxemburgista, Ranskasta ja Irlannista tapasivat toisensa Circus Cirkörin järjestämässä nuorisovaihdossa. Vaihto järjestettiin Tukholmassa 6. – 13. elokuuta. Nuoret tutustuivat toisiinsa ja kunkin osallistujamaan kulttuuriin, pohtivat terveellisiä elämäntapoja ja EU:n perusoikeuksia nykysirkuksen keinoin. Viikon päätteeksi he esiintyivät viikon aikana harjoitellulla sirkusesityksellä Botkyrkassa ja Tukholmassa ”We are Sthlm”-festivaalilla. Sorilaisista mukana olivat Venla Hakala, Charlotta Ingraesus, Arttu Lahtinen ja Ola Laitinen ja ohjaajana Tiia Mugford.

6.4 YIA, European Voluntary Service

Sirkuksella toimi toinenkin Youth in Action -ohjelma, European Voluntary Service. Ranskalainen nuorallantanssija Caroline Massot tuli lähes vuoden mittaiselle EVS-jaksolle elokuun alussa 2012 ja lähti takaisin kesäkuun alussa 2013. Caroline opetti apuopettajana sirkustunneilla, auttoi toimistotehtävissä sekä kevät sirkuksen järjestelyissä. Carolinen lähettävä organisaatio on Maison de l’Europe.

6.5 Taivex2 ja Circus Cirkör-vaihto

Tuottaja Kaisa Tienvieri osallistui sirkus, tanssi- ja teatterituottajien kansainvälistymisen kehittämiseen tähtäävän ESR-hankkeeseen Tampereen kaupungin edustajana. Hankkeeseen kuului koulutustapaamisten lisäksi työvaihto, jonka Kaisa Tienvieri suoritti Circus Cirkörissä elokuussa 2013.

6.6 Kansainväliset sirkusfestivaalit

Sorin Sirkuksen Nelli Kujansivu osallistui jalkajongleerausnumerollaan Baselin kansainvälisille Young Stage –festivaaleille toukokuussa 2013. Nelli valittiin festivaaleille suuresta hakijajoukosta ja voitti siellä Swiss Cup Prize-palkinnon. Young Stage Festivaalit ovat yksi maailman johtavia sirkusfestivaaleja nuorille artisteille, jonne valitaan vuosittain 12 - 15 osallistujaa ympäri maailman.

6.7 Henkilökunnan opintomatka Saksaan

Sorin Sirkuksen opettajat ja muu henkilökunta vieraili Saksassa 7.-9.6. Ensimmäinen vierailun kohde oli Valtion sirkuskoulu Berliinissä, Staatliche Artistenschule Berlin. Oppaana toimi Laura Tikka, joka toimi koulussa vakituksena opettajana. Laura on ensimmäinen sorilainen, joka on lähtenyt aikoinaan ulkomaille sirkusammattikouluun.

Toinen kohde oli Ladies' Room -esitys Leipzigissä, jonne kierreltiin junalla Saksan itärajaa hipoen poikkeuksellisia kesätulvia vältellen. Maineikas Krystallpalast Varieté oli tilannut esityksen entisiltä sorilaisilta: Kimmo Hietanen, Mirja Jauhiainen, Sanna Kopra, Stina Kopra ja Lotta Paavilainen. Lisävahvistusta toivat amerikkalaiset Charlotte Greenblatt ja Angela Wand. Esitys tarjosi elämyksiä sekä teknisen taidon, tarinan että komiikan ystäville.

6.8 Pohjoismaista vaihtoa ja mukavaa yhdessä oloa

10 nuorta akrobaattia Norrköpingin nuorisosirkuksesta vieraili Sorin Sirkuksella 14.-15. syyskuuta. Kymmenkunta Sorin nuorta vastaanotti vieraat ja viikonloppuna vaihdettiin tempputaitoja hyvässä yhteishengessä suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Kaikki osallistujat olivat tyttöjä ja päälajina harjoiteltiin pyramidiakrobatiaa. Viikonloppu vietettiin harjoitusten sekä pelien ja leikkien merkeissä. Opettajina toimivat sorilaiset Taina Kopra, Tiia Mugford ja Elina Mäkelä sekä Norrköpingin vastaava opettaja. Yhteinen viikonloppu saunomisineen ja sirkusmaisine yöpymisineen salien matoilla tiivisti tunnelmaa ja Norrköpingin nuorisosirkus esitti vastavierailukutsun. Mahdollisesti jo keväällä 2014 sorilaiset suuntaavat vierailulle kohti Norrköpingiä.

7. Toimitila

Kiinteistö vaatii jatkuvaa kunnostusta ja uudelleen rakentamista niin sisä- kuin ulkotiloissa. Sirkuskeskusta käyttää suuri määrä sirkuksen omia ja vierailevia toimijoita opetus- ja esitystoimintaan. Jotta tilassa voidaan toteuttaa laadukkaita esityksiä jatkossakin, vanhentunutta ääni- ja valokalustoa uusittiin 2013 hankkimalla uusi äänipöytä, vahvistimet ja kaiuttimet. Sirkus- ja turvallisuusvälineistöä

on uusittu ja kiinteistön sisätiloja on korjattu. Varastotilan tarpeeseen on vastattu tuomalla sirkuksen takapihalle lisää varastokontteja.

7.1 Residenssivierailuja ja vuokralaisia

Salien päiväkäyttö oli vilkasta vuoden 2013 aikana. Taidekaaren työpajat ja ESR/Vaikuttava sirkus-hankkeen opetukset olivat säännöllistä päivätoimintaa. Myös yksittäiset artistit ja sirkusryhmät käyttivät saleja sekä päivisin että viikonloppuisin. Pirkanmaan Tanssin Keskus ry:llä oli toimisto vuokralla sirkuskeskuksen tiloissa vuoden loppuun asti. Sisä-Suomen tanssin aluekeskuksen kautta myös tanssiryhmät ja ammattitanssijat harjoittelivat tiloissamme. Tilassa teki kuvauksia Tampereen ammattikorkeakoulun elokuva- ja TV-linja. Sirkuskoulun lukukausien aikana kaikki kuusi salia ovat iltaisin olleet 100-prosenttisesti käytössä.

8. Henkilökunta

8.1 Yleistä

Sirkustirehtöörinä toimi Taina Kopra ja apulaisrehtorina tammikuun puolivälistä aloittanut Kaisa Penny. Sorin Sirkus työllisti viisi kuukausipalkkaista opettajaa; Taina Kopra, Juha Helppikangas, Marko Akkanen ja Tiia Mugford sekä Tytti Vesämäki, joka toimi kuukausipalkkaisena opettajana vastuualueenaan sosiaalinen sirkus. Lukukausien aikana työskentelivät tuntipalkkaisina sirkusohjaajina Rosa-Maria Autio,

Veera Hakala, Merri Heikkilä, Daniel Huittinen, Ilona Jääski, Nelli Kujansivu, Liina Leppänen, Petra Lesonen, Elina Mäkelä, Kamilla Nisso, Liisa Näykki, Milla Peijari, Maria Peltola, Sofia Peltoniemi, Jenni Pylkänen, Kalle Ristikartano, Tarja Räikkä, Anna Saarelainen, Petteri Savikorpi, Jani Suihkonen, Heli Sten ja Hanna-Maarit Utriainen sekä tanssinopettajana Maija Hoisko. Sirkuskoulun opetuksen lisäksi opettajat vierailivat yksittäisillä ohjaajavierailuilla ja leireillä ympäri Suomea.

Vierailijoina vuoden mittaan toimivat monet Sorin Sirkukselta maailmalle lähteneet ammattiopettajat ja sirkustaiteilijat; Mirja Jauhainen, Sanna Kopra, Matias Salmenaho, Laura Tikka ja Seela Wanvik sekä Veera Kaijanen Cirque de Soleilista.

Esiintymisasujen ja rekvisiitan suunnittelu, valmistus ja huolto työllistivät puvustaja Kitten Klemetilän koko vuodeksi. Sirkuksen puvustossa työskenteli myös ompelija Suvi-Tuulia Lepola huhtikuun lopulle. Maneesimestari Jouni Kivimäki on vastannut sirkuskeskukseen liittyvien rakennustöiden tekemisestä ja valvonnasta ja tilan huoltotöistä. Hänen vastuullaan on myös sirkuskoulun ja esitysten sirkusvälineistön rakennus ja huolto sekä turvallisuusasiat. Markkinointi, tiedotus, esiintymis- ja kurssimyynti sekä tilavuokraus työllistivät tuottaja Kaisa Tienvieren, jonka äitiysloman sijaisena aloitti elokuussa Piia Karkkola. Talouspäällikkö Hannu Peltolan tehtäviin kuuluu taloushallinto kokonaisuudessaan, hankerahoitukset ja henkilöstöhallinto. Kirjanpidosta ja pal-kanlaskennasta huolehti tilitoimisto Talenom Oy. Siistijänä ja kahvionpitäjänä jatkoi Pirjo Ervast. Siviilipalvelustaan sirkuksella suorittivat Merri Heikkilä (opetus), Benjamin Danemann (kiinteistö) ja Leo Mäkinen (puvusto).

Särkänniemen huvipuiston katusirkusesityksissä

työllistyi yhdeksän nuorta ja lavaesityksissä kaksi opettajaa. Joulushow ja Kevätsirkus -esityksiin ja muihin tapahtumiin palkattiin projektikohtaisesti muusikkoja, maskeeraajia, lavastaja ja lavasterakentajia sekä valo- ja äänisuunnittelijoita. Opiskelijaharjoittelijoita oli mm. puvustamossa, maskeerausosastolla, lavastepajassa, valo-osastolla sekä tuottajan assistenttina. Vuoden aikana Sorin Sirkus maksoi eripituisista työsuhteista palkkaa kaikkiaan 62 henkilölle.

European Voluntary Service, EVS:n kautta tullut sirkusohjaaja, ranskalainen Caroline Massot lopetti vajaan vuoden mittaisen vapaaehtoisjaksonsa kesäkuussa.

Henkilökuntaa koulutettiin seminaareissa, kansainvälisten hankkeiden kautta ja elokuussa sirkuksen omalla orientaatioviikolla, jolloin myös virkistäydyttiin liikuntakeskus GoGossa sekä piknikillä minigolfin merkeissä. Erilaisia koulutuksia oli 20 ja koulutuspäiviä reilut 60. Koko henkilökunta osallistui ainakin yhteen koulutukseen, monet useampiin. Sorin Sirkuksen työterveysasiat hoiti vuoden alusta lähtien Tampereen Lääkärikeskus Oy Koskiklinikka. Henkilöstön vakuutukset ovat Pohjolassa.

8.2 Sirkuksen Lumo-palkinto

Palkinto jaettiin 10.3.2013 teatterialan Thalia-gaalassa ja sen jakaa Sirkuksen tiedotuskeskus. Palkinto myönnettiin tunnustukseksi suomalaisen sirkustaitteen hyväksi tehdystä työstä. Sirkuksen Lumo – palkinto 2012 myönnettiin Sorin Sirkuksen tirehtöörille Taina Kopralle, pukusuunnittelija Kitten Klemetilälle, sirkustekniselle vastaavalle Jouni Kivimäelle ja valosuunnittelija Eero Auviselle ”visuaalisesti näyttävästä ja ammattimaisesta nuorisosirkusesitysten valmistamisesta”.

8.3 Vanhempainrinki

Sorin Sirkuksen toiminnan tukijalka on ollut suuri talkootyön määrä. Vanhempainrinki on vanhempien vapaaehtoinen talkooryhmä, joka omalla työllään antaa panoksensa sirkuskoulutoimintaan. Keväällä vanhemmat osallistuivat Kevätsirkuksen kahvion pyörittämiseen ja kesän päätteeksi Teatterikesän talkoisiin. Vanhempainrinkiläiset hoitivat Joulushow SYÖKSYn väliaikatarjoilun, liikenteenohjauksen, narikkapalvelun, tuotemyynnin ja osin siivouksen. Vanhempainrinkiläiset keräsivät jälleen kiitosta iloisesta ja auttavaisesta asenteesta ja sujuvasta toiminnasta. Pelkästään Joulushown aikana vanhempainrinkiläiset tekivät yli tuhat talkootuntia. Vanhempien tekemä vapaaehtoistyö on edelleen korvaamattoman arvokas apu sirkukselle. Rinki kokoontui perinteisesti tammikuussa 2014 juhlistamaan hyvin sujunutta talkoovuotta 2013.

9. Talous

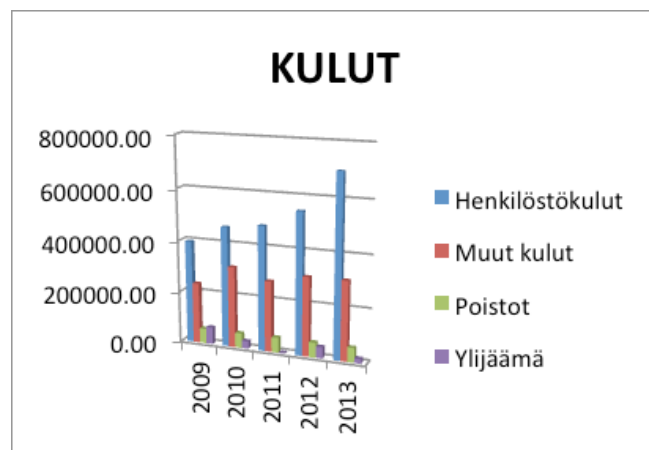
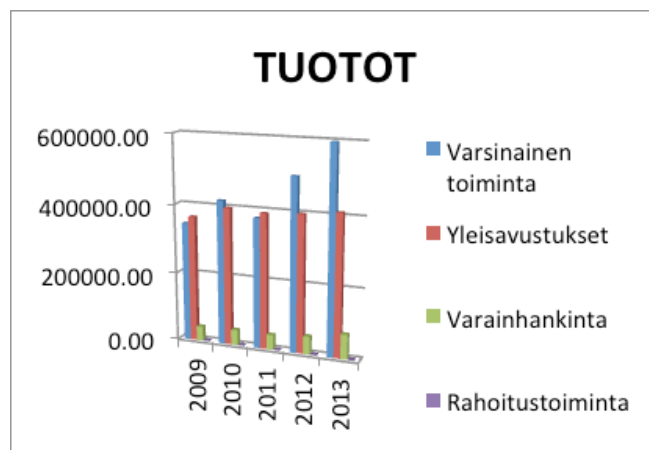
9.1 Olennaiset tapahtumat tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen

Kun vuonna 2012 oli ollut suuria muutoksia niin henkilöstön kuin kirjanpidon seurantojenkin osalta, niin vuosi 2013 voitiin viedä läpi jo melko vakiintuneiden käytäntöjen mukaisesti.

Toiminnanala 2 sisältää taiteen perusopetuksen ulkopuolisen toiminnan, kuten esim. Esiintyvät-ryhmän, lyhytkurssit ja muun nuorisotoiminnan. Toiminnanalaaan 1 kuuluu taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän ja varhaisiän opetustoiminta ja toiminnanalaaan 3 taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän käsittävä opetustoiminta. Näiden lisäksi seurattiin erikseen ESR:n rahoittamaa Vaikuttava Sirkus -hanketta toiminnanalalla numero 11 ja kansainvälistä toimintaa numerolla 7.

Tilinpäätökseen on liitetty myös rahoituslaskelma vuodelta 2013 vertailutietoineen. Vaikka kyseistä laskelmaa ei lain mukaan tarvitse tehdä, katsotaan sen täydentävän oikeiden ja riittävien tietojen antamista tilinpäätöksen osalta ja olevan siten hyvän kirjanpilotavan mukaista.

Yhdistyksen toimintaan saatiin tilikauden aikana ulkopuolista rahoitusta Opetus- ja kulttuuriministeriöltä (OKM) yleisavustuksena 150 000 euroa käytettäväksi vuoden 2013 nuorisotyötoiminnan kustannuksiin (140 000 € vuonna 2012). Lakisääteistä opetustuntikohtaista valtionosuutta taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän käyttökustannusten kattamiseen saatiin 140 353 euroa (140 353 €). Syyslukukaudella 2013 aloitti laajan oppimäärän opetuksessa kaksi uutta ryhmää. Tavoitteena on, että syyslukukauden 2016 alkaessa kaikilla taiteen

perusopetuksen vuosikursseilla olisi kaksi ryhmää. Tämä vaikuttaa erityisesti laajan oppimäärän henkilöstökulujen kasvuun. Sorin Sirkus saa valtionosuutta vain 3220 oppitunnin mukaan, vaikka vuonna 2013 laajan oppimäärän toteutunut opetus oli 4568 oppituntia. Tavoitteena on, että valtionosuutta saataisiin kasvatettua lisäoppituntien myöntämisen kautta kattamaan kulujen kasvua. Ministeriö myönsi lisäksi vuodelle 2013 erityisavustuksena nuorisotilan peruskorjaamisesta ja varustamisesta aiheutuviin kustannuksiin 86 500 euroa (50 000 €). Tampereen kaupunki myönsi vuodelle 2013 toiminta-avustusta 120 000 euroa (118 000 €).

OKM:ltä saatiin lisäksi 6 000 euron erityisavustus Virvatuli -itsearviointimallin käyttöönottamiseen ja 40 000 euroa (vuodelle 2014) palvelutoiminnan kehittämiseen ja vahvistamiseen. Pirkanmaan taidetöimikunta avusti vuosittaisen joulushown valmistamista 2 000 eurolla.

9.2 Arvio tulevasta kehityksestä

Tilikauden positiivinen tulos oli seurausta hyvin onnistuneesta esitystoiminnasta ja ilman erityisiä ongelmia sujuneesta sirkuskoulun juoksevasta toiminnasta.

Yhdistyksen vuodelle 2014 laadittu tulo- ja menoarvio on alijäämältään 1 888 euroa. Avustuksiin on budjetoitu vain lievää kasvua varovaisuutta noudattaen. Tämänhetkisten päätösten mukaan laajan oppimäärän valtionosuus vuodelle 2014 on edelleen sama

kuin vuonna 2013, 140 353 euroa. Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt päätöksellään 12.2.2014 vuodelle 2014 valtionavustusta 155 000 euroa, jossa on nousua 5 000 euroa, käytettäväksi nuorisotyötoiminnan kustannuksiin. Tampereen kaupungin toiminta-avustus vuodelle 2014 alenee 2 000 eurolla 118 000 euroon.

Vuosi 2014 tulee olemaan haasteellinen niin esitystoiminnan, sosiaalisen sirkuksen kuin kansainvälisen toiminnankin suhteen. Edellisen vuoden kaltaisia lisätuottoja, kuten esim. Jääkiekon MM-kisojen avajaisiintymisen ja Särkänniemen katusirkusesitykset, ei ole näköpiirissä. Euroopan sosiaalirahaston tukema Vaikuttava sirkus- ja EU:n Kulttuuriohjelman HipCirqEurop' -hanke päättyivät vuoden 2014 alussa. Circus Trans Formation -hanke päättyy kesällä 2014. Vuoden aikana on tarkoitus selvittää uusia hankerahoitumahdollisuuksia ja OKM:ltä saatiinkin jo 40 000 euron avustus palvelutoiminnan kehittämiseen ja vahvistamiseen.

Yhdistys toimii omistamassaan kiinteistössä. Tilojen kunnossa pitäminen edellyttää varautumista korjausmenojen rahoittamiseen vuosittain ja vuonna 2014 on tarkoitus kunnostaa mm. kaikki toimistotilat.

9.3. Arvio taloudellisesta asemasta ja tuloksesta

Vuoden 2013 ylijäämä oli 17 587,74 € (vuonna 2012 43 350,98 €). Ylijäämä oli vuodelle 2013 laadittua tulo- ja menoarviota positiivisempi, yhdistyksen syyskokouksen 2012 hyväksymässä vuoden 2013 tulo- ja menoarviossa alijäämä oli 35 550 euroa.

Varsinaisen toiminnan tuotot olivat 171 748 euroa budjetoituja suuremmat. Eron syy on ollut varovaisuus tuottoja ennustettaessa. Erityisesti esitystoiminnasta kertyi selvästi ennustettua suuremmat tuotot.

Henkilöstökuluja kertyi vastaavasti 144 287 euroa ennustettua enemmän erityisesti tuntipalkkaisten opettajien ja lisääntyneessä esitystoiminnassa tarvittavan henkilökunnan ja tilapäisten avustajien palkoista. Osaltaan syynä kasvuun oli varsinaisen sirkusopetuksen ulkopuolisen työn ennakoitua suurempi osuus (kansainväliset projektit, residenssit ym.), mikä näkyi kuitenkin myös tuottojen lisäyksenä. Poistot olivat 3 999 euroa budjetoituja pienemmät, muita kuluja syntyi 7 873 euroa budjetoitua vähemmän. Varainhankinnan nettotuotto oli 17 736 euroa budjetoitua suurempi ja rahoituskulut 715 euroa budjettia pienemmät. Saatujen yleisavustusten määrä jäi 4 647 euroa pienemmäksi kuin oli budjetoitu.

Yhdistyksen maksuvalmius säilyi koko tilikauden ajan hyvänä.

9.4. Keskeisimmät talouden tunnusluvut sekä talouden kehityksen yleiskuvaus

Rahat ja pankkisaamiset olivat tilinpäätöshetkellä 273 721,39 € (237 048,93 €) ja lyhytaikaiset saamiset 89 204,10 € (55 021,89 €). Lyhytaikainen vieras pääoma oli 203 779,08 € (156 313,73 €) (sisältää seuraavan vuoden aikana erääntyviä pitkäaikaisten lainojen lyhennyksiä 49 730 €). Maksuvalmiutta kuvaava tunnusluku (quick ratio) saa siten arvon 1,78 (1,87). Omavaraisuusaste oli 26,1 % (24,9 %). Tämän tunnusluvun käytössä taloudellista tilaa arvioitaessa on huomioitava, että yhdistys omistaa kiinteistön ja tontin. Kiinteistöön kohdistuvien lainan-lyhennysten ja korkojen osalta Tampereen kaupungin myöntämä toiminta-avustus on tarkoitettu kattamaan nämä menot. Samoin puolet kiinteistön alkuperäisestä hankintahinnasta on katettu opetusministeriön myöntämällä investointiavustuksella pienentäen siten kiinteistön tasearvoa.

Yhdistys on noudattanut varojen sijoittamisessa hallituksen linjauksen mukaan riskitöntä sijoituskäytäntöä siten, että vapaita kassavaroja on sijoitettu ainoastaan Tampereen seudun osuuspankissa olevalle pankkitilille, jatkuvalle tuottotilille ja OP-Henkivakuutuksen matalan riskin korkorahastoon. Sijoituskäytännöstä ja sijoitusvarojen määrästä johtuen ovat sijoitustuotot vähäisiä. Rakennus- ja irtain omaisuus on vakuutettu vuosittain tarkistettua jälleenhankintahintaa vastaavaksi Pohjola Vakuutus

Oy:ssä. Tarvittaessa vakuutusta on tarkistettu myös useammin. Yhdistyksellä on lisäksi toiminnan keskeytysvakuutus sekä hallituksen vastuuvakuutus. Yhdistyksen tuotot tilikaudella 2013 (2012) muodostuivat seuraavasti:

1. Varsinaisen toiminnan tuotot 596 748,60 € (499 584,56 €)
 2. Varainhankinnan tuotot 72 046,28 € (52 871,26 €)
 3. Rahoitustoiminnan tuotot 1 338,06 € (1 427,71 €)
 4. Yleisavustukset 410 353 € (398 353,00 €)
- Yhteensä tuotot olivat 1 080 485,94 € (952 236,53 €).

Lukuihin eivät sisälly vuonna 2013 saadut OKM:n erityisavustukset nuorisotilan peruskorjaukseen ja varustamiseen, joista 39 067,97 euroa on kirjattu taseeseen käyttöomaisuusinvestointien vähenykseksi ja 13 936,08 euroa tuloslaskelman muiden kulujen ryhmään kiinteistön korjauskulujen vähenykseksi. Kohtien 1-3 osuus kokonaistuloista on kasvanut aikaisempiin vuosiin verrattuna ja on nyt 62 % (58 %).

Vastaavasti yhdistyksen kokonaiskulut vuonna 2013 olivat 1 062 898,20 €, johon sisältyvät poistot 56 501,27 € (908 885,55 € / 57 410,27 €).

9.5. Saadut avustuspäätökset

- OKM, yleisavustus; Nuorisotyötoiminta 150 000
- Tampereen kaupunki, toiminta-avustus; Toiminta-avustus 120000
- OKM, erityisavustus; Ahlmanintien nuorisotila ja varusteet 86500
- OKM, valtionosuus opetustuntien mukaan, Laajan oppimäärän käyttökustannukset 140 353
- OKM, erityisavustus; Virvatuli-itsearviontimallin käyttöönotto 6000
- OKM, erityisavustus; Palvelutoiminnan kehittäminen ja vahvistaminen 2014; 40 000
- Pirkanmaan taidetoimikunta; Joulushow 2013; 2 000
- Alfred Kordelinin rahasto; Sopiva Sirkus -projekti 2014; 4000

10. Tiedotus

Sirkuskoulun tiedotusta uudistettiin voimakkaasti vuoden aikana. Siirryimme entistä enemmän sähköiseen viestintään ottamalla käyttöön Wilman, lisäämällä sähköpostin käyttöä sekä lanseeraamalla uutiskirjeen.

Sirkuskouluun liittyvistä asioista ohjaajat jakoivat tiedotteita harjoituksissa, ja niitä postitettiin myös suoraan koteihin. Syksyllä otettiin käyttöön Wilma-järjestelmä, jossa oppilaat ja heidän huoltajansa pääsevät seuraamaan opetuksen kulkua, lukemaan tiedotteita ja oppilaiden edistymisestä kertovia

kirjeitä. Wilman kautta myös yhteydenpito opettajiin ja muuhun henkilökuntaan on helppoa. Sähköpostia lähetettiin ja muuttuvia osoitteita päivitettiin ahkerasti. Omilla uudistetuilla nettisivuilla kerrottiin ajankohtaisista tapahtumista ja sirkuskouluun liittyvistä asioista. Myös sosiaalista mediaa hyödynnettiin Facebook -palvelun kautta. Sorin Sirkuksen toiminnasta on myös tiedotettu Vaikuttava sirkus -hankkeen internetsivuilla sekä Suomen Nuorisosirkusliiton julkaisussa ”Sirkuspyramidi”.

Sorin Sirkuksen uutiskirjeen julkaiseminen aloitettiin huhtikuussa. Kuukausittainen uutiskirje kertoo niin sirkuskoulun toiminnasta, tapahtumista ja tulevista esityksistä kuin myös sirkuskoulun arjesta ja vierailijoista. Erityisesti hyvää palautetta on tullut henkilöhaastatteluista, joissa on kerrottu tarkemmin vierailevien opettajien, entisten sorilaisten tai henkilökunnan kuulumisia ja taustoja.

Sorin Sirkus sai palstatilaa lehdistöstä eritoten Joulushow SYÖKSY -esityksien myötä. Arvosteluja ja muita juttuja oli Aamulehdessä. YLE Tampere teki jutun Joulushown valmistumisesta. Sorin Sirkus näkyi myös verkko- ja aikakauslehdissä muun muassa sosiaalisen sirkuksen opetukseen liittyvissä artikkeleissa.